

Нефедова Т.М., к.е.н., доцент,

Дяченко А.В., студент,

Київський національний університет технологій та дизайну

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з важливих умов ефективного функціонування і розвитку підприємства є аналіз та забезпечення його фінансово-економічної безпеки. Вона забезпечується певним станом наявних ресурсів підприємства, за якого гарантуються найбільш ефективно їх використання та запобігання негативному впливу зовнішніх і внутрішніх загроз (дестабілізуючих факторів). Саме тому для забезпечення та підтримки надійного стану фінансово- економічної безпеки необхідно постійно проводити аналіз фінансово-економічного стану, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин і руху наявних ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності кожного підприємства, тобто проводити діагностику фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання.

Вагомий внесок у дослідження проблем фінансово-економічної безпеки зробили такі вітчизняні і зарубіжні науковці: О.А. Грунін і С.О. Грунін, Я.А. Жаліло, Р.С. Квасницька, А.В. Кірієнко, Р.М. Качалов, Г.Б. Клейнер, Т.Б. Кузенко, В.А. Ліпкан, Н.О. Лоханова та інші.

Найбільш повноцінним та прийнятним визначенням сутності фінансово-економічної безпеки є такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найбільш ефективно використання ресурсів, інтелектуального та кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування. На сучасному етапі розвитку концепції фінансово-економічної безпеки значна увага приділяється методикам її

оцінювання на національному рівні, але на рівні підприємства не вироблено єдиного комплексного методичного підходу до оцінки та аналізу.

Для визначення кількісного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства використовується декілька підходів: індикаторний (пороговий), ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (комплексний), підхід на основі теорії економічних ризиків.

У наукових працях В. Т. Шлемка пропонується проводити узагальнюючу оцінку фінансово-економічної безпеки підприємства на підставі зіставлення значень індикаторів – граничних та фактичних (формула 1) [1]:

$$x_i \square \left(\frac{P_{i\phi}}{P_{in}} \right)^b$$

де $P_{i\phi}$, P_{in} – відповідно фактичні та нормативні значення досліджуваного показника; b – показник ступеня.

У якості нормативних показників можуть виступати показники підприємств, розташованих в певному промисловому регіоні, показники кращих підприємств галузі, показники кращих підприємств країни та показники аналогічних успішних підприємств, потужності яких розташовано за кордоном. Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки проводиться графічним методом, що дозволяє виділити зону нормального рівня безпеки, зону критичного рівня та передкризову зону [2]. Критичні значення вихідних показників визначаються виходячи з умови мінімально припустимого рівня безпеки, подолання якого означало б перехід підприємства в економічно небезпечну зону [3].

Проаналізувавши існуючі підходи до діагностики рівня фінансово-економічної безпеки пропонується до використання модель для узагальненого та більш комплексного аналізу показників стимуляторів та дестимуляторів підприємства. Дана модель включає чотири складові, що безпосередньо впливають на підприємство: фінансову складову, ринкове середовище, вплив контрагентів на діяльність організації та соціальну складову. Фінансову складову пропонується досліджувати на основі оцінки та аналізу його

фінансової стійкості, тобто визначення ступеня достатності власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності. Аналіз ринкової складової фінансово-економічної безпеки пропонується визначати на основі експертної оцінки. Вплив кожного з факторів на ринкову безпеку підприємства має бути оцінений експертами за допомогою коефіцієнтів впевненості за шкалою від -1 до +1 [4]. Значення коефіцієнтів показують ступінь впевненості експертів у тому, що вплив окремого фактора збільшує або зменшує ринкову безпеку підприємства. У якості експертів можуть виступати керівники та провідні фахівці підприємства. Значення інтегрального показника зі значенням меншим, ніж -0,8, засвідчує кризовий стан; від -0,8 до -0,6 – критичний; від -0,6 до -0,3 передкризовий; від -0,3 до 0,3 – ситуація невизначеності; від 0,3 до 0,6 – нестійкий стан ринкової безпеки підприємства; від 0,6 до 0,8 – нормальний рівень ринкової безпеки; більше 0,8 – абсолютна ринкова безпека.

Підводячи підсумок, необхідно зазначити, що оцінювати рівень фінансово-економічної безпеки необхідно на основі декількох методичних підходів для того, щоб упевнитись у правильності та обґрунтованості проведеної оцінки.

Список використаних джерел

1. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : [монографія] / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько / Рада національної безпеки і оборони України; Національний ін-т стратегічних досліджень. - К. : НІСД, 2007.-143 с.
2. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія / [за ред. В.М.Геєця]. –Х.: ІНЖЕК, 2006. – 240 с.
3. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. –К.: НІСД, 2007. –144 с.
4. Измалков А. В. Управление безопасностью социально-экономических систем и оценка его эффективности : монография / А. В. Измалков. — М. : Компания Спут-ник+, 2003. — 442 с.